
SERİ

B

CİLT

50

SAYI

1

2000

1951-2000
50.yıl

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ

ORMAN FAKÜLTESİ

D E R G İ S İ

**ORMAN HASILATI VE BİYOMETRİ ANABİLİM DALI
ÖĞRETİM ELEMANLARINCA İ.Ü.ORMAN FAKÜLTESİ DERGİSİ
B SERİSİNDE YAYINLANMIŞ MAKALELERİN
DEĞERLENDİRİLMESİ**

**Prof.Dr.Ömer SARAÇOĞLU¹⁾
Y.Doç.Dr.Eyyüp ATICI¹⁾**

Kısa Özet

Orman Hasılatı ve Biyometri Anabilim Dalı Öğretim elemanlarınca İ.Ü. Orman Fakültesi Dergisi B serisinde 1951 yılından günümüze kadar yapılmış yayınlar 10'ar yıllık dönemler halinde kısaca tanıtılıp değerlendirilmeye çalışılmıştır.

1. GİRİŞ

18. yüzyılda Orta Avrupa'da nüfusun artması, teknolojiadaki gelişmeler ve odunun kullanım yerlerinin çoğalması ormanların azalması sonucunu doğurmuştur. Bunun yarattığı endişe ile bu dönemde tek ağaç ve meşcerelerin hacminin tayininde, genel olarak dendrometri bilim ve uygulamalarında, önemli gelişmeler olmuştur. Bunun sonucu olarak da Dendrometri bilim dalında 18. yüzyılın ortalarından bu yana çok sayıda makale ve kitap yayınlanmıştır. Ülkemiz ormancılık eğitiminde 1857 yılından beri okutulan Dendrometri dersi yanında, ağaç ve meşcerelerin kuruluşunu ve dinamik yapısını inceleyen Orman Hasılat Bilgisi dersinin de 1937 yılında müfredat programlarına eklenmesi, bu bilim alanlarındaki gelişmelerin önemli bir nedenini oluşturmuştur. 1974 yılında İstatistik Yöntemler'in lisans programlarında ders olarak yer almaya başlaması, Bilgisayar Programlama konusundaki güncel gelişmelerin izlenmesi sonucu bu çağdaş bilim aracının eğitim-öğretim programları içindeki yerini almasını sağlamıştır. Bugün Fakültemiz bölümleri içinde Anabilim Dalımızca lisans ve lisans üstü düzeyde çok çeşitli Bilgisayar dersleri okutulmaktadır.

1977 yılına kadar akademik faaliyetler Orman Hasılatı ve İktisadı Kürsüsü (önceleri Enstitüsü) içinde yürütülmüştür. 1977 yılında bu kürsünün büyüyüp gelişerek, Ormancılık Ekonomisi – Orman Hukuku – Orman Hasılatı ve Biyometri Kürsüleri halinde üçe bölünmesiyle bugünkü anabilim dalının temeli atılmıştır. 2547 sayılı yasa uyarınca 1982 yılında Orman Amenajmanı Anabilim Dalına bağlanmış ancak, 1996 yılında Orman Hasılatı ve Biyometri Anabilim Dalı adıyla yeniden kurulmuştur.

---

¹⁾ İ.Ü.Orman Fakültesi Orman Hasılatı ve Biyometri Anabilim Dalı

Bugün Anabilim Dalımız, Fakültemiz bölümlerine Dendrometri ve Hasılat Bilgisi araştırmalarıyla ulaşılan sonuçlar yanında Matematik, İstatistik, Bilgisayar Programlama ve Yazılım Uygulamaları desteği sağlayan bir bilim alanı konumunda bulunmaktadır.

2. YAYIN DÖNEMLERİ

2.1 1951-1960 Yayın Dönemi

Bu dönemde yapılan yayınlarda ormancılığa genel bakış ön plana çıkmaktadır. Benzer şekilde Matematik-İstatistik metodların ormancılık araştırmalarındaki öneminin bu dönemde tartışılmaya başlanmış olması da ormancılığımızın geleceği açısından iyi bir başlangıç oluşturmuştur. Bu dönemde yapılan yayınlar;

Prof.Dr. Fehim FIRAT

- Ormanlar, Verim Kudretleri ve Bunun Tayini İmkanlarının Araştırılması (1959).

Dr.Abdülkadir KALIPSIZ

- Almanya Ormancılığında İntibalarım (1958).
- Ormancılık Araştırmalarında Matematik İstatistik Metodların Önemi (1959) şeklindedir.

2.2 1961-1970 Yayın Dönemi

Bu dönemdeki 12 yayından 1'i hariç tümü Doç.Dr.Abdülkadir KALIPSIZ tarafından yapılmıştır. Yayınlardan 2'si Orman Hasılat Bilgisi, 1'i Dendrometri, 5'i İstatistik ve Matematik konularındadır. 3 yayında Ülkemiz Ormancılık problemleri çeşitli yönleriyle tartışılmakta, yayınlardan birinde ise bir kitap tanıtılmaktadır. Yayınlarda özellikle İstatistik konusunun ön plana çıktığı görülmektedir. Ayrıca Yöneylem araştırmalarıyla ilgili iki yayın dikkat çekmektedir. Ülkemizde önemi 1970'li yıllarda anlaşılan, çağdaş karar destek yöntemleri olarak da bilinen Yöneylem Araştırması konusunun 1960'lı yıllarda farkedilerek ormancılık uygulama örnekleriyle meslek kamuoyuna duyurulmuş olması da çok önemlidir. Bu dönemde yapılan yayınlar;

Prof.Dr.Abdülkadir KALIPSIZ

- Ormancılıkta Biyometrinin Önemi (çeviri) (1962).
- Ormancılık Kalkınma Planlarıyla İlgili Olarak Ağaç Serveti ve Artımın Tayini Problemleri (1963).
- Kalkınma Planında Ormancılık Sektörü (1963).
- Ormancılıkta Teşkilat Problemleri (1963).
- Ormancılıkta Büyüme Kanunları (1964).
- Devlet Orman İşletmelerimizde Saha Büyüklüğü ve İç Organizasyon Problemleri (1964).
- Dikim Sıklığının Etkileri Üzerine Araştırmalar Adlı Yazı Hakkında Bir Eleştirme (1966).
- Holzmesslehre (Kitap Tanıtımı) (1966).
- Yöneylem Araştırmaları ve Ormancılık Araştırmalarına Uygulanış Örnekleri (1967).

- Ormancılık Planlamasında Ulaştırma Problemleri (1967).
- Orman Amenajmanında Yöneylem Araştırmalarından Faydalanma İmkanları (1969).

Ms. H.Alptekin GÜNEL

- Basit Doğrusal Regresyon (1970)

olmaktadır.

2.3 1971-1980 Yayın Dönemi

Bu dönemdeki yayınlarda Orman Hasılatı konusundaki gelişmelerin tanıtıldığı ya da bu gelişmeler ışığında geleceğe dönük önerilerde bulunulduğu görülmektedir.

Matematik ve İstatistik konularındaki yayınların ön plana çıktığı bu yayın döneminde dendrometri konusunda metot tanıtımı ve uygulama ağırlıklı yayınlar ile hasılat konusunda ilgi çekici yayınların yapıldığı görülmektedir. Bu dönemde yapılan yayınlar;

Prof.Dr.Muharrem MİRABOĞLU

- Ster Emsali ve Bitterlich Şablonu (1977).
- Tele-Releskop (1977).

Prof.Dr.Abdülkadir KALIPSIZ

- Ormancılıkta Matematik Modeller ve Yöneylem Araştırmaları (1971).
- Meşcere Hacim Artımının Tayini Metotları ve Uygun Metot Seçimi Esasları (1973).
- Ormancılık Araştırmalarının Planlaması (1973).
- Bir Sistem Olarak Ormancılık (1977).

Prof.Dr.Abdülkadir KALIPSIZ-Prof.Dr.Turan TANK

- Ormancılık Araştırmalarının Luzumu, Önemi, Temel Unsurları, Tarihçesi ve Bugünkü Durumu (1973).

Doç.Dr.Alptekin GÜNEL

- Pinus teada'nın Hacim Yoğunluk Kıymeti Tayininde Kullanılan Bir Model (1971).
- Eğrisel İlişkilerin Doğrusal Hale Getirilmesi ve Doğrusal Çoğul Regresyon Analizi (1971).
- İstatistik Testler . Hangisi Ne Zaman? (1973).
- Faktör Analizi (1977)
- Denemenin Planlaması (1977).

Dr.Fahri BATU

- Geçici Deneme Alanlarında Yapılan Ölçmelerle Düzenlenen Hasılat Tablolarında Ara Meşcere Hacminin K Faktörü Yardımıyla Düzeltilmesi İmkanları (1977).

Ar.Gör.Ömer SARAÇOĞLU

- İndina'daki Akmeşe ve Karameşelerin Toprak ve Topografik Etkenlerden Bonitet Endeksinin Bulunması (Tercüme) (1979) olarak sıralanabilir.

2.4 1981-1990 Yayın Dönemi

Bu dönem yayınlanan makaleler içinde İstatistik'in ormancılık araştırmalarına uygulanışı yanında hasılat bilgisi ve yöneylem araştırması konularında yapılmış yayınlara ve ülkemizdeki ormancılık uygulamalarını kritik eden yazılara rastlanmaktadır. Bu dönem içinde yapılan yayınlar:

Prof.Dr.Abdülkadir KALIPSIZ

- Atatürk Döneminden Bugüne Ormancılığımız (1981).
- Ormancılığımız Başarılı mı? (1982).
- Devlet Orman İşletmelerimiz (1983).

Doç.Dr.H. Alptekin GÜNEL

- Hasıllat Araştırmalarında Kullanılabilecek Deneme Düzenleri ve Bunlara İlişkin Sorunlar (1981).

Doç.Dr.Tahsin AKALP

- Simulasyon Tekniği ve Meşcere Modelleri (1982).
- Ortalamalarla İlgili Varsayımlar ve Denetimi (1987).

Doç.Dr.Fikret KAPUCU

- Doğu Karadeniz Bölgesi'ndeki Karışık Meşcereler, Kuruluşları ve Kavranmasında Kimi Parametrelerin Uygulanması (1988).

Dr.Ömer SARAÇOĞLU

- Değişik yaşlı Meşcere Dinamiği (Tercüme) (1981).

Ar.Gör.İsmail KAYA

Meşe Meşcerelerinde Sıklık, Büyüme ve Artım (Tercüme) (1981).

2.5 1991-2000 Yayın Dönemi

Bu dönemde Orman Fakültesi Dergisi B Serisi sayılarda Hasılat-Biyometri konularında yayınlanmış 2 makale bulunmaktadır. Her iki yayında eşit yaşlı doğu kayını meşcerelerine ilişkindir. Bu yayınlar;

Dr.Serdar CARUS

- Aynı Yaşlı Doğu Kayını Meşcerelerinde Çap Artımının Meşcere Yaş ve Göğüs Yüzeyine Göre Değişimi (1995).
- Aynı Yaşlı Doğu Kayını Meşcerelerinde Hacim Artımının Meşcere Yaşı, Bonitet, Göğüs Yüzeyi ve Sosyal Sınıflarına Göre Değişimi (1997) dir.

3. GENEL DEĞERLENDİRME

İ.Ü.Orman Fakültesi Dergisi B serisinde Orman Hasılatı ve Biyometri Anabilim Dalı öğretim elemanlarınca 1951-2000 yılları arasında yapılan yayınlar: Prof.Dr.Fehim FIRAT 1 adet, Prof.Dr.Muharrem MİRABOĞLU 2 adet, Prof.Dr.Abdülkadir KALIPSIZ 21 adet, Prof.Dr.Alptekin GÜNEL 7 adet, Prof.Dr.Tahsin AKALP 2 adet, Prof.Dr.Ömer SARAÇOĞLU 2 adet, Dr.Serdar CARUS 2 adet şeklindedir. B serisi dergilerde bunlara ek olarak Prof.Dr.Fahri BATU, Prof.Dr.Fikret KAPUCU gibi bilim adamlarının bu bilim alanı ile ilgili yayınları da yer almaktadır.

İ.Ü.Orman Fakültesi Dergisi B serisinde 1951 yılından günümüze kadar yayınlanmış makaleler incelendiğinde bu bilim alanındaki değişim ve gelişimin çok yakından izlendiği görülmektedir. 50 yıllık süre içinde Türkiye ormanları ve ormancılığına ilişkin yayınlar yanında, İstatistik Yöntemlerin ormancılık araştırmalarında etkin bir şekilde kullanımına ve bunun için Prof.Dr.Abdülkadir KALIPSIZ'm uğraşlarına tanık olmak mümkündür. Daha sonraki yıllarda İstatistik konusundaki yayınların çoğunlukla metod uygulamasına dönük olması da buna kanıttır. Yöneylem araştırması için de benzer şeyler söylemek mümkündür. Ayrıca yayınlarda gerek dendrometri ve hasılat bilgisinde kullanılan araçların gerekse metodların gelişmeleri de izlenebilmektedir.

KAYNAKLAR

İ.Ü.Orman Fakültesi Dergisi B Serisi;

1959/1, 1959/2, 1962/2, 1963/1, 1963/2, 1964/1, 1964/2, 1966/1, 1967/1, 1967/2, 1969/1, 1970/2, 1971/1, 1971/2, 1973/1, 1977/1, 1977/2, 1979/1, 1981/1, 1981/2, 1982/1, 1983/2, 1987/2, 1988/1, 1995/1-2, 1995/3-4